

С. А. Литвиненко, В. М. Ямницький

ПРАКТИКА СУПЕРВИЗИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ РЕФЛЕКСИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ПСИХОЛОГОВ

В статье осуществлен теоретический анализ рефлексивной компетентности будущего специалиста и раскрыты особенности использования практики супервизии как средства формирования рефлексивной компетентности в профессиональной подготовке будущих психологов.

Ключевые слова: рефлексивная компетентность, супервизия, профессиональная подготовка будущих психологов.

S. Lytvynenko, V. Yamnitsky

THE PRACTICE OF SUPERVISION AS A WAY TO FORM REFLEXIVE COMPETENCE OF FUTURE PSYCHOLOGISTS

The article presents a theoretical analysis of reflexive competence of future specialist and specifics of using supervision as a means of forming reflective competence in the professional training of future psychologists. The theoretical analysis of the concept of reflexive competence is submitted, defined its role in the professional activity of the psychologist-practitioner. Reflexivity is an important indicator of personal maturity in the development of competencies and important qualities that allows us to talk about the necessity of forming a reflexive competence of every modern specialist. Analysis of theoretical aspects of reflective competence allows us to consider it in the field of professional activity as a strategic component, integrative quality. The result is an understanding of reflective competence as metacompetence, traced its relationship with the values of the personality. Revealed the structure of reflexive competence. The concepts, objectives, forms and functions of supervision are considered as a means of reflexive competence of future psychologists. To supervision practices involved students of graduate courses who have mastered basic theoretical knowledge and practical abilities and skills. Supervisory space becomes a place in which students explore all the processes of their own practices, which consciously and unconsciously included. The outstanding characteristics of the supervisory space are: distance of all personal and professional roles, allowing you to make sense of their own reflective practice; stability and security - provided the conditions of regularity and Privacy; clarity to the rules of participation in supervisory groups; conditions for research and development of creativity; emotional comfort, making work-related personal discomfort can be expressed and explored. Passage of supervisory groups after the industrial practice to provide students a broader context establishment of adequate professional self-efficacy and vocational support. Realizing that others also can have difficulties and mistakes, students take more realistic their own difficulties of professional development.

Keywords: reflexive competence, supervision, formation of reflexive competence, professional training of future psychologists.

Подано до редакції 18.04.2014

УДК378.011

Л. О. Лісіна

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

В статті уточнено і конкретизовано категорія «культура педагогічного мислення». Визначено концептуальні основи формування культури професійного мислення і чинники, що впливають на її розвиток. Виділено комплекс педагогічних умов організації освітнього процесу, спрямованого на формування культури педагогічного мислення і обґрунтовано технологію її формування у майбутніх вчителів. Розроблено критерії сформованості культури мислення у студентів.

Ключові слова: культура педагогічного мислення, компоненти культури педагогічного мислення, акмеологічні технології формування культури мислення, розумова комунікація.

Постановка проблеми. Зміни і інновації в середній освіті в останні десятиліття розширили спектр вимог до вчителя. Ефективність роботи школи на сучасному етапі розвитку суспільства залежить не стільки від обсягу теоретичних знань педагога, скільки

від його здатності системно мислити, самостійно, творчо вирішувати професійні завдання будь-якого рівня складності. У цьому зв'язку особливої актуальності набуває формування культури професійного мислення майбутнього вчителя, яка є ціннісною оріє-

нтацією в культурі педагогічної діяльності і може виступати рушійною силою розвитку особистості педагога [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність проблеми обумовила інтерес до неї багатьох науковців. Поняття «культура мислення як особистісна якість» досліджується в роботах О. Анісімова (мислєдїяльність), О. Асмолова (толерантність мислення), К. Соколової (розвиток культури мислення). Значний внесок у дослідження питання становлення культури мислення внесли філософи (Б. Гершунський, М. Каган, М. Мамардашвілі, Х. Ортега-і-Гассет та ін.), психологи (П. Гальперін, Ж. Піаже, Н. Талізїна, О. Тихоміров, А. Петровський та ін.), педагоги (П. Блонський, П. Каптерєв, Ю. Петров та ін.). В освітньому процесі формування культури мислення пов'язують з процесами активізації пізнавальної діяльності (І. Зїмня, А. Ксенофонта, А. Тряпїцина, Г. Щукїна), розвитку самосвідомості особистості (А. Орлов, А. Спїркін). Особливості формування культури розумової діяльності досліджуються в умовах загальної (А. Безуглова), середньої спеціальної освіти (Л. Ільїних), вищої школи (К. Шураханова).

Проведений аналітичний огляд наукової літератури дозволяє констатувати, що на сучасному етапі розвитку наукової думки немає єдності у визначенні структури і змісту сутності поняття «культура мислення», що можна пояснити трансформацією його значення у відповідності до змін, що відбуваються в системі освіти. Так, культура мислення визначається як: характеристика ефективності процесу прийому та обробки інформації, показниками якої є здатність до навчання, узагальнення, накопичення досвіду (знань і навичок) і рівень адаптації, що відповідає мінливим умовам, (В. Масленнікова) [5, с. 24]; інтегративна якість, що виявляється на мотиваційному, інтелектуальному, діяльнісному та емоційно-оціночному рівнях і усвідомлюється як особисте досягнення (Л. Безуглова) [1, с. 56]; сформована у навчальній діяльності цілісна система знань, умінь, навичок і ціннісних орієнтацій, що виступають у якості засобу осмислення процесів і прийняття рішень (розумових дій) в будь-якій сфері (Н. Єгорова); логічний компонент, що припускає наявність реалізованої потреби в аналізі своїх професійних дій (С. Мустафіна) [6, с. 48]; здатність індивідуального мислення до саморозвитку і вміння особистості виходити за межі форм і канонів мислення, що склалися в досвіді індивіда і суспільства (К. Хоруженко) [8, с. 12] та ін.

Теоретична і практична значущість зазначених педагогічних праць є безсумнівною, однак багато питань проблеми формування у майбутніх учителів культури професійного мислення залишаються відкритими. Зокрема, якісні характеристики мислення, які науковці використовують для опису цього феномена, визначають більшою мірою кінцевий результат, а не процес формування розумової культури, і багато в чому неприйнятні для конкретизації рівнів мислення.

У сучасних умовах формування культури мислення – це технологічний процес, забезпечення якого під час навчання у вищому навчальному закладі (ВНЗ) утруднене традиційною практикою вивчення теоретичних і методологічних основ педагогічної культури, яка вбудовується, як відомо, у логіку окремих наукових дисциплїн і визначається більшою мірою логікою самої науки, ніж реаліями діяльності вчителя, що вимагає нового усвідомлення всієї сукупності питань, пов'язаних із підготовкою майбутніх педагогів. Таким чином, протиріччя між потребою суспільства у компетентних вчителях, які володіють високою культурою професійного мислення, і нерозробленістю у теоретичному і методичному плані технології його формування в процесі підготовки майбутніх педагогів, обумовило необхідність пошуку інноваційних підходів до його формування у студентів і визначило тему нашого дослідження.

Мета статті: обґрунтувати технологію формування культури мислення майбутнього вчителя, розкрити основний зміст її структурних компонентів та визначити педагогічні умови організації освітнього процесу

Виклад основного матеріалу. У своєму дослідженні ми спиралісь на висновки Ю. Петрова, який культуру мислення розглядає як систему способів організації мислення на трьох рівнях: змістовному, логічному й комунікативному, з використанням певних засобів і критеріїв [7, с. 15]. Вивчення різних підходів до сутності культури професійного мислення вчителів дозволило визначити її як системне утворення, що включає в себе сукупність мотиваційно-потребових установок, професійно-ціннісних орієнтацій, рефлексивних умінь, інтегративних характеристик мислення, які виявляються в індивідуально-особистісному, професійно-пізнавальному, соціокультурному компонентах.

Індивідуально-особистісний компонент відображає ступінь оволодіння способами мислення, розкриває культуру професійного мислення майбутнього вчителя, як специфічний спосіб реалізації індивідуально-сутнісних особливостей людини (мотиви саморозвитку, професійні інтереси, знання, вміння, навички операціонально-технічної сфери, емоційно-почуттєва сфера). Професійно-пізнавальний компонент спрямовує розумові процеси на вирішення професійних завдань, розкриває професійно-ціннісні орієнтації, особливості професійного мислення. Соціокультурний компонент забезпечує оволодіння особистістю культурою на рівні суспільно прийнятих норм, правил, вимог, розкриває міру соціальної активності людини, її орієнтації в культурі.

Перехід до культурного рівня мислення означає оштучнення природних розумових процесів і здійснюється тільки в процесі комунікації тих, кого навчають. Теорії розумової діяльності, рефлексивної природи цілісного розвитку свідомості та мислення людини в культурі; концепції психічного розвитку

особистості в пізнанні, спілкуванні і діалозі культур дають можливість стверджувати, що [2; 9]: 1) культура мислення формується у відповідності з притаманними їй розумовими механізмами і компонентами структури; 2) цілісна система інтелектуальних здібностей формується через оволодіння способами мислення, які допомагають більш глибоко, всебічно і точно відображати педагогічну дійсність; 3) процес формування культури мислення вимагає постійної спрямованості розумових процесів студентів на розв'язання навчально-педагогічних задач, пов'язаних із їх майбутньою професійною діяльністю.

Методологічними орієнтирами побудови концептуальних основ формування культури професійного мислення ми вибрали культурологічний, особистісно-діяльнісний, акмеологічний, полісуб'єктний, системний, синергетичний, предметно-орієнтований, технологічний, інформаційний, комунікативний підходи. Складовою частиною, ядром концепції є принципи: мотиваційного забезпечення навчального процесу, гуманістичної спрямованості педагогічного процесу, культуровідповідності, зв'язку професійної діяльності і культури педагога, професійної спрямованості, соціальної детермінації особистості, розвитку, інваріантності.

Аналіз психолого-педагогічної літератури та власний досвід викладання дозволяє зробити висновок, що ефективність процесу формування культури професійного мислення у майбутніх вчителів залежить від реалізації комплексу педагогічних умов організації освітнього процесу, а саме: 1) особистісно-орієнтованої спрямованості формування культури професійного мислення; 2) включення в структуру навчальних занять інтерактивних методів навчання; 3) орієнтації студентів на самостійну роботу, спрямовану на розвиток самостійності, критичності, креативності мислення; 4) моделювання майбутньої професійної діяльності студентів; 5) розвитку педагогічної рефлексії майбутнього вчителя.

Вищевикладені концептуальні основи формування культури професійного мислення майбутніх вчителів припускають впровадження у навчальний процес ВНЗ не просто нових технічних засобів, а нових акмеологічних технологій навчання, що забезпечить інтеграцію педагогічної теорії і практики. Акмеологічні технології формування культури мислення майбутнього вчителя створюються на підставі методологічних підходів, принципів, педагогічних умов (з урахуванням структурних компонентів культури мислення), і є системами операцій, які дозволяють досягти вершин професіоналізму в педагогічній розумовій діяльності [4, с. 169]. У рамках даних технологій студентам передаються зразки й моделі дій на змістовному, логічному й комунікативному рівнях.

Специфіка цих технологій визначає спеціальні навчальні форми їхньої передачі тим, кого навчають. Такими формами є, так називані, навчальні модулі. Сукупність модулів є системою взаємозалежних, цілі-

сних освітніх одиниць і забезпечує ефективність розвитку культури мислення за рахунок наступних чинників: 1) переносу фокуса уваги студентів зі змісту на форми мислення, й процедури оперування з ними; 2) акцентування учасників модульного навчання на оволодінні засобами мислення; 3) більш твердої організації дій студентів в основних позиціях складної комунікації; 4) пропозиції студентам спеціальних сценаріїв, у яких описані необхідні моделі й зразки здійснення розумової діяльності; 5) більш усвідомленого й осмисленого підходу студентів до рівня розвитку своєї культури мислення, чому сприяють спеціальна процедура самовизначення й постійні рефлексивні вставки.

У модулях навчання майбутніх вчителів підпорядковується розвитку культури мислення., адже процес формування професійних знань і вмінь, розвиток творчих здібностей, створення ціннісно-орієнтаційних установок здійснюється не послідовно, а паралельно.

Всі модулі мають одноманітну структуру: вступ на доповідь; самовизначення студентів щодо модуля і його цілей; послідовність навчальних подій, що обумовлюються змістом теми модуля; рефлексія модуля; заключна доповідь; контрольні заходи. Розглянемо зміст модулів і технологій, які опрацьовуються в ході їхнього проведення.

Модуль I. «Організація технологічного циклу здійснення складних комунікативних процесів у рамках дискусії». Цілі модуля: Сформувати у майбутніх педагогів уявлення про функції, процеси й основні рівні складної комунікації. Навчити учасників модуля технологічним і нормативним діям у комунікативних позиціях (автор, критик, арбітр й організатор складної комунікації).

Модуль II. «Схематизовані засоби мислення й способи роботи з ними в процесі керування складною комунікацією». Цілі модуля: Сформувати у студентів систематизовані уявлення про спеціальні засоби мислення й технології роботи з ними в процесі керування складною комунікацією. Навчити способам дій по аналізу, синтезу й семантизації спеціальних засобів мислення.

Модуль III. «Моделювання одиниці розумової діяльності в рамках дискусії». Цілі модуля: Сформувати у тих, хто навчається, уявлення про технології організації процесів становлення, функціонування й завершення одиниці мислення. Навчити технологіям переходу від асоціативного мислення до мислення на підставі. Сформувати уявлення про закономірності руху емпіричного й концептуального змісту. Дати основи знань про основні рівні мислення і способи роботи на різних рівнях.

Модуль IV. «Логіко-розумові оперування із засобами мислення в рамках розумової діяльності». Цілі модуля: Сформувати у студентів уявлення про логічну рефлексію практики розумової діяльності. Ознайомити з технологіями роботи людини, яка мислить (логіка доповнення й логіка систематичного уточнен-

ня). Навчити способам роботи: 1) введення вихідного предиката, 2) конструювання уточнюючих предикатів, 3) рефлексія логічної форми систематичного уточнення.

Модуль V. «Рефлексивно-методологічні засоби аналізу мислення учасників дискусії». Цілі модуля: Сформувати у майбутніх учителів уявлення про рефлексивно-методологічні засоби аналізу мислення. Навчити технології роботи в ситуаційному, ціннісному, концептуальному, проблемному й проектувальному типі аналізу. Озвучити способи роботи з феноменальною й процесуальною реконструкцією розумової діяльності. Навчити технології фіксації утруднень у розумовій діяльності й реконструкції причин даних утруднень. Сформувати уявлення про способи рефлексивної самоорганізації мислення в процесі розумової діяльності.

У запропонованих модулях системоутворюючим елементом виступає простір розумової комунікації. Цей простір є необхідним для контролю за розумовою діяльністю студентів. Усі труднощі подібного завдання для традиційних підходів до мислення полягають у тому, що контролювати його зсередини неможливо. Для цього процес мислення необхідно унаочнити. Зробити наочними розумові процеси у певних позиціях дає можливість розумова комунікація через побудову текстів. Якщо той, кого навчають, по ходу своїх міркувань ще й будує тексти, то його мислення можна «побачити», можна контролювати й коректувати ззовні. Поряд із цим, ми одержуємо механізм матеріалізації природних розумових процесів, і відповідно, маємо реальну можливість підвищити культуру мислення того, кого навчають. Якщо ж при цьому ще й розподілити ролі міркування в комунікативних позиціях, які пов'язані між собою, то ми одержуємо повністю підконтрольний плин розумового процесу. Можна «бачити» форми мислення, одиниці мислення, можна цілеспрямовано змінювати їх і керувати цими змінами.

Змістом розумової комунікації виступає логічний процес руху морфології думки. У цих ситуаціях фіксуються одиниці цього процесу. Найбільш повно й цілісно подібні одиниці мислення проявляються в особливому типі розумових комунікативних ситуацій, а саме – у дискусіях. Для цього потрібно йти від природного мислення до вищого рівня його самоорганізації, що потребує рефлексивно-методологічних засобів його аналізу. Таким чином, у рамках навчальних модулів доцільно застосовувати такі акмеологічні технології навчання вчителів, як дискусія, групова

проблемна робота і тренінг (рефлексивний, логіко-розумовий, онтологічний та ін.). Експериментальне викладання дозволило виявити фактори, що впливають на розвиток культури мислення студентів ВНЗ у процесі вивчення педагогічних дисциплін: 1) об'єктивні – інформаційно-пізнавальне середовище внз; активна педагогічна взаємодія викладача зі студентами; система розвиваючих навчально-пізнавальних завдань; активна участь студента в освітньому процесі; 2) суб'єктивні – пізнавальна потреба студента; професійна спрямованість майбутнього педагога; психологічні здібності та організаційні вміння студента.

Для оцінки ефективності навчання ми пропонуємо такі критерії сформованості культури мислення: 1) професійна спрямованість особистості майбутнього вчителя; 2) володіння педагогічними та логічними знаннями; 3) володіння прийомами і способами розумової діяльності; 3) самоаналіз, самооцінка та самокорекція розумової діяльності. Характеризувати ступінь розвитку культури мислення у студентів у ВНЗ ми пропонуємо за рівнями, що відображають найважливіші ознаки розумової та пізнавальної діяльності: раціональність дій, самостійність, гнучкість розумових схем, творчість, спрямованість на вирішення професійних завдань (високий, достатній, допустимий, низький).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Запропоновані навчальні модулі, змістом яких є вищевказані розумові процеси, виступають цілісною і єдиною системою при формуванні культури мислення, й дуже багато програють (у сенсі ефективності), якщо проводяться не послідовно, а вибірково. Виконуючи навчально-педагогічні задачі в процесі освоєння змісту модуля, студенти виробляють власні позиції, пробують свої сили в тому чи іншому виді педагогічної діяльності, в результаті відбувається розвиток культури професійного мислення майбутніх вчителів, формується професійна орієнтація у вирішенні окремих елементів педагогічної діяльності. Ефективність процесу формування культури професійного мислення майбутніх вчителів підвищується, якщо навчально-пізнавальна діяльність організовується на основі індивідуалізації і диференціації навчання з урахуванням індивідуально-психологічних відмінностей студентів.

Перспективу розвитку основних ідей дослідження ми вбачаємо: а) у розробці діагностики рівнів розвитку культури мислення; б) у розробці і впровадженні практико-орієнтованих спецкурсів із формування культури мислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безуглова Л. П. Культура мышления старшекласника: теория и практика развития: [монография] / Л.П. Безуглова. – Новоуральск: изд-во Урал. гос. пед. ун-та, 2009. – 268 с.

2. Большая психологическая энциклопедия / [Альмуханова А.Б., Гладкова Е.С., Есина Е.В. и др.]; под общ. ред. Н. Дубенюк – М.: Эксмо, 2007. – 544 с.

3. Егорова Н.Н. Ценности общей и профессиональной культуры педагога / Н.Н. Егорова; под ред. В.А. Дмитриен-

ко, А.А. Степанова. – Томск: Изд-во «Альянс», 2004. – 187 с.

4. Лісіна Л.О. Технології навчання вчителів в післядипломній освіті: [науково-методичний посібник] / Л.О. Лісіна. – Запоріжжя: Диво, 2007. – 198 с.

5. Масленникова В.Ш. Культура личности педагога / В.Ш. Масленникова, В.П. Юдин. - Казань: КГУ, 1994. - 78 с.

6. Мустафина С.Ф. Культура логического мышления учителя как компонент общепрофессиональной культуры / С.Ф. Мустафина // Актуальные вопросы педагогики и психологии и частных методик. - Набережные Челны: Изд-во ИНПО, 2002. - Вып. 12. - С. 47-55.

режные Челны: Изд-во ИНПО, 2002. - Вып. 12. - С. 47-55.

7. Петров Ю.А. Культура мышления: Методологические проблемы научно-педагогической работы / Ю.А. Петров. - М.: Изд-во МГУ, 1990. - 118 с.

8. Хоруженко К.М. Мировая художественная культура. Структурно — логические схемы / К.М. Хоруженко. – М: Издательство: Владос, 2003. – 125 с. – (Серия «Схемы»).

9. Хьелл Л. Теории личности: [основные положения, исследования и применение] / Л. Хьелл, Д. Зиглер; [пер. с англ. С. Меленевская, Д. Викторова] – СПб: Питер Ком, 1999. – 608 с. - (Серия «Мастера психологии»).

REFERENCES

1. Bezuglova, L.P. (2009). *Kultura myshleniia starshklassnika: teoriia i praktika razvitiia [Culture of thinking of pupils: theory and practice of development]*. Novouralsk: izd-vo Ural. gos. ped. un-ta [in Russian].

2. Almukhanova A.B., Gladkova Y.S., Yesina E.V. and others. (2007). *Bolshaia psikhologicheskaia entsiklopediia [Big encyclopedia of psychology]*. Moscow: Eksmo [in Russian].

3. Yegorova, N.N. (2004). *Tsennosti obschei i professionalnoi kultury pedagoga [The value of general and professional culture of a teacher]*. Tomsk: Izd-vo "Alliance" [in Russian].

4. Lisina, L.A. *Tehnologii navchannia vchiteliv v pisladiplomnii osviti [Technologies teacher training in post-graduate education]*. Zaporozhye: Dyvo [in Ukrainian].

5. Maslennikova, V. & Yudin, V. (1994). *Tehnologii navchannia vchiteliv v pisladiplomnii osviti [Culture of a teacher]*. Kazan: KGU [in Russian].

6. Mustafina, S.F. (2002). *Kultura logicheskoho myshleniia uchitelia kak komponent obscheprofessionalnoikul-*

ture [Culture logical thinking teachers as a component of the General culture]. *Aktualnyie voprosy pedagogiki i psikhologii i chastnyh metodik - Actual problems of pedagogics and psychology and private methods.* (pp. 47-55). Naberezhnye Chelny: Izd INPO [in Russian].

7. Petrov, Y.A. (1990). *Kultura myshleniia: Metodologicheskie problemy nauchno-pedagogicheskoi raboty [The culture of thinking: Methodological problems of scientific and pedagogical work]*. Moscow: Izd-vo MGU [in Russian].

8. Horushenko, K.M. (2003). *Mirovaia hudozhestvennaia kultura. Strukturno-logicheskie skhemy [World artistic culture. Structural – logic]*. Moscow: Vlados [in Russian].

9. Hiell, L. & Zigler, D. (1999). *Teorii lichnosti: (osnovnyie polozeniia, issledovaniia i primeneniie) [Theory of personality: (main provisions, research and application)]*. (C. Melenevskaya, D. Viktorova, Trans). Saint Petersburg: Piter Com [in Russian].

Л. А. Лисина

ТЕХНОЛОГИЯ ФОРМИРОВАНИЯ КУЛЬТУРЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО МЫШЛЕНИЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ

В статье уточнена и конкретизирована категория «культура педагогического мышления». Определены концептуальные основы формирования культуры профессионального мышления и факторы, влияющие на ее развитие. Выделен комплекс педагогических условий организации образовательного процесса, направленного на формирование культуры педагогического мышления и обоснована технология ее формирования у будущих учителей. Разработаны критерии сформированности культуры мышления у студентов.

Ключевые слова: культура педагогического мышления, компоненты культуры педагогического мышления, акмеологические технологии формирования культуры мышления, умственная коммуникация.

L. A. Lisina

THE TECHNOLOGY OF CREATING A CULTURE OF PROFESSIONAL THINKING OF FUTURE TEACHERS

The article, based on the study of different approaches to the essence of the culture of professional thinking, clarified and elaborated place in the conceptual-terminological apparatus of modern pedagogical science category "culture of pedagogical thinking". Defined methodical conceptional issues of professional culture of thinking and psychological factors that influence the development of culture of teaching thinking. The selected complex of pedagogical conditions of organization of educational process, aimed at the formation of the pedagogical culture of thinking. The technology of formation of culture the professional thinking of future teachers in system of science and methodological support is proved. The criteria of formation of culture thinking and levels that characterize the degree of development of a culture of thinking students and reflect the main features of mental and cognitive activity are developed. Experimental teaching has revealed the factors influencing the development of a culture of thinking university

students in the process of pedagogical subjects: 1) objective - information and educational environment of the university; active pedagogical teacher interaction with students; system of developmental teaching and learning objectives; active participation of students in the educational process; 2) subjective - cognitive needs of students; professional orientation of future teachers; psychological abilities and organizational skills of the student. The study showed that the efficiency of creating a culture of professional thinking of future teachers increases if teaching and learning activities organized on the basis of individualization and differentiation considering individual psychological differences between students. Doing educational and pedagogical tasks during mastering the content of the module, students produce their own position, try their hand at a particular kind of educational activities the result is the development of culture professional thinking of future teachers, formed a professional orientation in dealing with individual elements of educational activities.

Keywords: culture of pedagogical thinking, components of culture pedagogical thinking, acmeological technologies of formation of culture of thinking, mental communication.

Подано до редакції 17.04.2014
